

MAATALOUS

Lehmä masentuu pimeässä siinä missä ihminenkin.

ELÄINLÄÄKÄRI JA TUTKIJA JOEP DRIESSEN

JAANA KANKAANPÄÄ

Eläinlääkäri Joep Driessen viihtyy työssään eläinten signaalien tulkitsijana. Suitian tilan kyytöt katselivat uteliaina Driesseniä ja tämän esittelemää Lehmähavaintoja-kirjaa. Uteliasuus on yksi hyvinvoinnin eläimen ominaispiirteistä.

Lehmät kertovat aina totuuden tarkkailijalleen

Lehmät lähettävät jatkuvasti ympärilleen signaaleja. Näitä signaaleja havainnoimalla ja oikein tulkitsemalla eläinten hoitaja saa monenlaista tärkeää tietoa esimerkiksi niiden hyvinvoinnista. Tällä tavoin tila voi saada aikaan merkittäviä säästöjä.

Toisen lehmän nuoleminen vahvistaa eläinten välistä sidettä.

SIUNTIO (MT)
"Esimerkiksi eläinlääkärin pienenevät ja tuotos paranevat, kun merkkejä tulkitaan oikein", aihetta pitkään tutkinut hollantilainen eläinlääkäri **Joep Driessen** kertoo.

Driessen esitelmöi lehmäsignaalien havainnoimisesta Suitian tilalla Siuntiossa Pro Agrin järjestämässä tilaisuudessa viime viikolla.

Driessen pitää lehmien tarkkailua erittäin palkitsevana ja kannattavana, sillä lehmät kertovat aina totuuden. Hän kieltää kuitenkaan olevansa "lehmäkuiskaaja".

"En kuiskaile lehmien kanssa, vaan katson niitä. Ne viestittävät olemuksellaan ja toiminnallaan."

Driessenin mukaan lehmä tulee havainnoida tietoisesti, pelkästä silmäilystä ei yleensä ole hyötyä. Myöskään johtopäätöksiä ei pidä tehdä liian nopeasti.

Lehmän kuusi vapautta
Driessenin mukaan lehmien hyvinvointi navetassa perustuu kuuteen osa-alueeseen: ravin-

toon, veteen, ilmaan, tilaan, lepoon ja valoon. Kun edellä mainitut asetetaan kuusikulmioksi ja jokainen kohdisto on kunnossa, niiden keskelle jää seitsemäs osa-alue, terveys.

Esimerkiksi valon merkitys unohtuu Driessenin mukaan usein.

"Lehmä masentuu pimeässä siinä missä ihminenkin", tutkija painotti.

Riittäväällä valolla voidaan myös maksimoida eläinten veden juonti ja ruokailu, jolloin tuotoskin on parhaimmillaan.

Myös tuotantotilan muihin ominaisuuksiin kannattaa kiinnittää huomiota. Esimerkiksi makuupaikkojen laatu vaikuttaa paljolti siihen, kuinka suuren osan ajasta lehmät lepäävät.

Lehmien tulisi levätä mahdollisimman paljon. Driessenin mukaan makuuajan lisäys tunnilla näkyy yhtenä lisäkilona eläimen vuorokautisessa maitotuotoksessa.

"Lehmien on neljä tyyppilistä toimintaa ovat syöminen, juominen, lepo ja lypsäminen" Driessen kertoo.

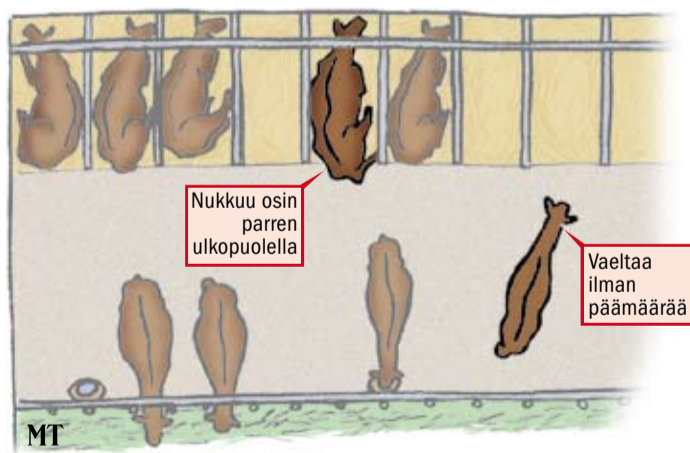
"Huomio tulee esimerkiksi

Navetan olosuhteet vaikuttavasti merkittävästi eläinten hyvinvointiin. Driessenin mukaan tässä korkeassa rakennuksessa on hyvin ilmatila. Myös makuupaikat ovat tilavia ja tarpeeksi pehmeitä, hän kommentoi polvitestin tehtyään. Suitian navetan esinnee Heidi Andersin on samaa mieltä.

Lehmien käyttäytymisen tarkkailu

■ normaali käyttäytyminen: syö, juo, lepää tai lypsyyllä

Vapaassa tilassa lehmä yleensä toteuttaa jotakin tyyppisimmistä toiminnostaan. Tarkkailussa kannattaa kiinnittää huomiota erityisesti eläimiin, jotka eivät tee mitään näistä. Myös erikoiset lehmät tulee ottaa huomioon navetan rakenteissa. Kaikkien tulee mahtua esimerkiksi lepäämään luontevasti ja ylettyä juomaan vapautta.

pihatoissa kiinnittää niihin eläimiin, jotka eivät tee mitään näistä. Turha odottelu tai ikkunasta tuijottaminen ovat lehmälle epätyypillisiä."

Kolme vaihetta

Eläinten parempaan hyvinvointiin tähtäävä ketju on kolmivaiheinen.

"Havaitse, mieti, toimi", Driessen kertoo.

Ongelman havaitseminen ei yksistään auta. Hoitajan on myös mietittävä, mistä ongelma johtuu. Esimerkiksi jalkavaiva voi kertoa liian liukkaasta lattiasta.

Ketjun päätteeksi ongelman syy on pyrittävä korjaamaan tai poistamaan. Tämän jälkeen seurataan, ratkesiko ongelma tehdyillä parannuksilla, vai esiintyykö sitä yhä.

Havainnoinnissa tulee aina edetä pienestä kokonaisuudesta suurempaan ja päinvastoin.

"Tule seurata eläimiä sekä yksilöinä että lauman jäsenenä ja myös laumaa kokonaisuutena."

Opas lehmähavaintoihin

Driessenin kollega **Jan Hulsen** on kirjoittanut ja koonnut oppaan, joka neuvoo, miten lehmien signaaleja tulisi tulkita oikein.

Kirjan suomenkielinen versio **Lehmähavaintoja** julkistettiin Siuntiossa viime viikolla. Sen on kääntänyt ja soveltanut Suomen oloihin **Juho Kynttäjä**.

Hulsen ja Driessen ovat tutkineet myös sikojen ja lampaiden antamia signaaleja. Sikojen vastaava opas on jo ilmestynyt englanniksi, lampaiden osalta tutkimus on vasta käynnissä.

TERHI TORIKKA

Jan Hulsen: Lehmähavaintoja, lehmälähtöisen karjanhoidon opas. Finnish edition

kannustaa. Lisäksi hän haluaa tuoda esiin kustannusten nousun tiloilta aiheuttamat paineet.

"Jokin ratkaisu asiaan olisi saatava, kustannusten nousun tulisi näkyä ainakin maidon hinnassa."

TERHI TORIKKA

Raisio nosti taas hintojaan

Raisio nosti taas sekä vehnän, rehuohran että rehukauran hintojaan. Myös muiden viljakasvatusten hinnat elävät jatkuvasti.

Rehuraision johtaja **Leif Liedes** myönsi perjantain Maaseudun Tulevaisuudessa, että viljaa ei ole saatu teollisuuden tarjoamin avustuksella. Tarjouksia on siis korotettava.

Tällä viikolla Raisio maksaa vehnää Raisioon toimitettuna 180 euroa tonnilta, kun hinta viikko sitten oli 175 euroa. Raision vehnän avustushinta oli 170 euroa, joka oli 56 euroa tonnilta viime vuoden avusta korkeampi.

Raision ruistarjous on pysynyt avustustasolla, 205 eurossa.

Rehuohrasta Raisio maksaa ensi viikolla 170 euroa tonnilta. Viime viikkoon verrattuna korotus on viisi euroa. Raision rehukauratarjous nousi neljä euroa 159 euroon tonnilta.

Suomen Rehun maksaman rehuohran hinta on noussut 3–4 eurolla 163–168 euroon tonnilta. Rehukauran hinta on noussut viidellä eurolla 156–160 euroon tonnilta.

Agrimarketit ovat korottaneet sekä rehuviljojen että leipävehnän hintoja.

Avena tarjosi perjantaina vehnää 179–182 euroa tonnilla, rukiista 205 euroa, rehuohrasta 162–168 euroa ja rehukaurasta 154–160 euroa tonnilla.

SATU LEHTONEN

Viljojen ostohintoja 24.8. euroa/tonni

Raision hinnat viikko 35

Vehnä		Mallasohra	
■ Agrimarket		■ Avena	
- Lahti, Naantali	180	- Naantali	203
■ Avena		■ Raisio	215
- Kuopio	179	■ Rehukaura	
- Koria, Mustio, Ylivieska	180	■ Agrimarket	
- Perniö, Seinäjoki, Turenki	181	- Kuopio	153
- Kokemäki, Loimaa, Loviisa, Naantali	182	- Ylivieska	154
■ Myllyn paras	180	- Kotka, Loviisa, Rauma, Vaasa	160
■ Raisio	180	■ Avena	
- Raisio	180	- Kokemäki, Koria, Kuopio, Loimaa, Mustio, Riihimäki, Seinäjoki, Turenki, Ylivieska	154
■ Rehuvehnä		- Kotka, Naantali, Rauma, Vaasa	160
■ Avena		■ Raisio	
- Kokemäki, Kuopio, Loimaa, Mustio, Perniö, Seinäjoki, Turenki	165	- Anjalankoski, Oulu, Raisio, Ylivieska	159
- Loviisa, Naantali	172	■ Suomen Rehu	
■ Suomen Rehu		- Seinäjoki	156
- Kotka, Turku	168	- Turku	160
- Seinäjoki	175	■ Luomukaura	
■ Ohra		■ Agrimarket	
■ Avena		- Rauma	250
- Kokemäki, Koria, Kuopio, Loimaa, Mustio, Perniö, Riihimäki, Seinäjoki, Turenki, Ylivieska	162	■ Ruus	
- Kotka, Loviisa, Naantali, Rauma	168	■ Avena	
■ Agrimarket		- Kokemäki, Koria, Kuopio, Loimaa, Mustio, Naantali, Perniö, Seinäjoki, Turenki, Ylivieska	205
- Kotka	168	■ Myllyn paras	205
■ Raisio		■ Raisio	
- Anjalankoski, Oulu, Raisio, Ylivieska	170	- Nokia	205
■ Suomen Rehu		■ Kevätrypsi ja -rapsi	
- Seinäjoki	163	■ Raisio	
- Turku	168	- Raisio	319

Lähteet: Yhtiöiden nettisivut MT

Taulukkoon on koottu muutamien ostajien hintaesimerkkejä.

Viking Malt: Sopimuksia ei muuteta

Viking Malt ei muuta keväällä tehtyjä kiinteistöhintaisia sopimuksia, toimitusjohtaja **Iikka Kymlä** sanoo.

Kylmälän mukaan yhtiön sopimusviljelijät sitoivat keväällä sadostaan keskimäärin 30–35 prosentin hinnan etukäteen.

Nyt kiinteistöhintaiset sopimukset ovat osoittautuneet viljelijäle epäedullisiksi, kun markkinahinnat ovatkin nousseet rajusti. Kylmälä toteaa, että keväällä kiinteistöhintaan ostettu tavara on jo myyty kiinteistöhintaan eteenpäin.

"Emme voi mennä sanomaan asiakkaillemme, että emme toimitakaan teille mallasta so-

vittuun hintaan. Tilanne olisi sama kuin jos joku viljelijä olisi tehnyt rehunostosopimuksen ja hänelle sovitettiin, että hinnat eivät pidäkään."

Kylmälä toteaa, etteivät keskimääräisen viljelijän menetykset ole kovin suuret. Jos 30 prosenttia sadosta on myyty 140 euron tonnihintaan ja lopulle 70 prosentille saa 205 euroa, keskimääräinen tonni on 185 euroa, hän laskee. Lisäksi laadusta voi saada viisikin euroa lisää.

"Isäntä saa ihan hyvän hinnan, vaikka ei niin hyvää kuin olisi saanut ilman hinnan kiinnittämistä."

SATU LEHTONEN

Luomutiloilla voi tulla pulaa valkuaisrehusta

Luomokotieläintiloilla pelätään pulaa valkuaisrehusta ensi talvena.

"Kotimaista luomuvalkuaisrehua ei markkinoilla ihmeemmin ole ja tuotirehun hinta tuntuu melko kovalle", arvioi Luomuliiton uudeksi toiminnanjohtajaksi valittu **Visa Vilkkuna**.

Tällä hetkellä tilannetta hankaloittaa Vilkkunan mukaan vielä se, että luomuhirven, härkäpöyry ja rypsin satotaso on vielä arvioitua. Myös korjuuolot voivat vaikuttaa sadon määrään ja laatuun ratkaisevasti.

Marika Salmi Pohjolan Luomusta neuvoo viljelijöitä tilaamaan tarvitsemansa valkuaisrehun hyvissä ajoin. Ainakaan toistaiseksi Pohjolan Luomulle ei ole tullut muuta kuin tiedusteluja.

"Jotta ulkomailta pystyisi luomuvalkuaista tilaamaan, täytyy Pohjolan Luomulla olla sitovia tilauksia melkoinen määrä", Salmi muistuttaa. Tilauksen ja toimituksen välisen ajan olevan vähintään viikkoja.

Hinnan tarkkaa arvioimista Salmi pitää tässä tilanteessa vaikeana. Rehu on kalliimpaa kuin vuosi sitten.

MTK:n luomuvaltuuskunnan puheenjohtaja **Anssi Laamanen** kehottaa luomuviljelijöitä nyt valppauteen ja ruokinnan

Epätietoisuus maitokiintiöistä harmittaa Pohjois-Savon tuottajia

"Maitokiintiöiden mahdolliseen poistoon liittyvä epäselvyys on tuottajien kannalta erittäin hankalaa", alueosuuskunta Promiikin toimitusjohtaja **Ilo Lakkari** toteaa.

Lakkari harmittaa tilojen investointipäätöksiin vaikuttava epäselvyys. Hän pelkää tilanteen johtavan Pohjois-Savon

maidontuotannossa nyt vallitsevan positiivisen vireen hidastumiseen tai pysähtymiseen.

"Oli ratkaisu mikä tahansa, sen olisi tultava pian", Lakkari korostaa.

Ensisijaisesti hän on ehdottomasti kiintiöiden säilyttämisen kannalla.

Lakkari pohdi aihetta

Pellervo-Seuran Pohjois-Savon alueeminaarissa torstaina. Hänen mukaansa nyt olisi aiheellista miettiä, miten kiintiöihin investoimiseen jatkossa suhtaudutaan.

"Toivoisin kiintiöiden kaupan jatkuvan, mutta vapaiden markkinoiden hintojen laskevan", Lakkari sanoo.

Tulevaisuudenuskoaan Lakkari ei kuitenkaan ole asian vuoksi menettänyt.

"Ei kiintiöiden poistuminenkaan mikään maailmanloppu ole. Jokin ratkaisu asiaan löytyy varmasti ja maidontuotantoa pystytään jatkamaan kannattavasti."

Lakkari sanoo olennai-

sinta on kiintiöistä riippumatta se, miten tilojen oma innovatiivisuus ja tulevaisuusko kehittyvät.

"Oman tilan kehittäminen on ydinkysymys. Vaikka investointeja jouduttaisiin nyt lykkäämään, on niitä tehtävä ja tilan tulevaisuutta suunniteltava tässäkin vaiheessa", Lakkari

sanoo.

MT